

Kõrgharidus ja teadus

11. PEAME OLULISEKS EESTI KÕRGHARIDUSE KÕRGE TASEME SAAVUTAMIST RAHVUSVAHELISES KONKURENTSIS NING HARIDUSE KÄTTESAADAVUSE SUURENDAMIST EESTI NOORTELE. NII ÜLIKOOLIDEL KUI KA RAKENDUSKÕRGKOOIDEL ON KUMMALGI OMA SELGE ROLL JA VÄÄRTUS KÕRGHARIDUSSÜSTEEMIS. PEAME OLULISEKS JÄRGIDA TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE RAHASTUSE KOKKULEPET, HOIDES AVALIKU SEKTORI RAHASTUSE MÄÄRA 1% JUURES SKP-ST, NING TOETADA ERASEKTORIT TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE INVESTEERINGUTE KASVATAMISEL KUNI 2%-NI SKP-ST. EESTI MAJANDUSE KONKURENTSIVÕIME JÄTKUVA KASVU JAOKS ON VAJALIK KESKENDUDA EELKÕIGE KÕRGHARIDUSE KÄTTESAADAVUSELE NING TEADUSTEGEVUSE LAIENDAMISELE.

93. Peame oluliseks, et esimese eestikeelse kõrghariduse omandamine on õppemaksuta ja kõrgkoolid tagavad oma vastutusvaldkonnas eestikeelse õppe kõikides õppekavagruppides esimesel kahel astmel. Valitsus peab oluliseks Eesti kõrghariduse rahvusvaheliselt head kvaliteeti ja kõigi Eesti elanike võrdset ligipääsu kõrgharidusele. Lähtume põhimõttest, et korduvõppimisega samal õppeastmel kaasneb õppurile kohustus õpingute eest tasuda. Tähtaeg IV kvartal 2025.

94. Peame oluliseks rakendusliku suunaga kõrghariduse mahu kasvatamist eesmärgiga vastata selgemini tööturu ootustele ning toetada täiskasvanud elanike hulgas kõrghariduse omandamist. Eelkõige peame oluliseks suurendada õpet inseneeria- ja IT, küberturvalisuse ja tehisaru ning tervise- ja sotsiaalvaldkonnas. Suurendame kõrghariduse esimeses astmes õppekohtade arvu ja viime rakenduskõrghariduseõppe osakaalu 40%-ni. Suurendame eestikeelses magistriõppes osakoormusega õppekavade arvu, mis tagab õppuritele suurema paindlikkuse ja toob kõrgharidusse vajalikulisarahastuse. Tähtaeg IV kvartal 2025.

95. Eesti suurt lisandväärtust tootev majandus, avalik sektor ning kultuuri ja teaduse areng vajavad suuremat hulka kõrgema haridustasemega inimesi. Selleks, et suurendada doktorikraadiga inimeste siirdumist ettevõtlusesse ja teadusest väljaspool olevatesse sektoritesse, seame eesmärgiks suurendada samm-sammult doktoriõppes nooremteadurite kohtade arvu 500-ni aastaks 2035. Erilist tähelepanu pöörame doktoriõppe kohtade arvu suurendamisele tehisintellekti vallas erinevates distsipliinides. Tähtaeg IV kvartal 2025.

96. Valitsus peab oluliseks suunata lisaraha doktoriõppe mahtude kasvatamiseks. Muudame riigieelarvest antava teadus- ja arendustegevuse rahastuse jaotamise põhimõtteid, suunates alates 2026. aastast 1% lisavahendeid teadussüsteemi ja majandusarengu toetuseks. Lisaraha jagatakse teadussüsteemi ja majandusarengu vajaduste vahel põhimõttel 60/40. Tähtaeg III kvartal 2025.

97. Muudame õppelaenu süsteemi õppijale paindlikumaks, kättesaadavamaks ja atraktiivsemaks. Viime ellu õppelaenu muudatused; suurendame õppelaenu summat 6000 euronit õppeaastas, langetame intressimäärasid, pikendame tagasimakse perioodi ja loobume kohustusest esitada kinnitus käendaja olemasolu kohta. Tähtaeg III kvartal 2025.

98. Jätkame erialastipendiumite maksmist õpetajakoolituse erialadel ja seome selle õpetajana

töötamise tingimusega. Tähtaeg I kvartal 2027.

99. Sportlaste kõrghariduse omandamise motiveerimiseks anname võimaluse teha topeltkarjääri õpingute kõrval ning loobume nominaalajaga lõpetamise nõudest. Selleks räägime ülikoolidega halduslepingutes läbi kõrghariduses sportlastele topeltkarjääri võimaldamise. Tähtaeg IV kvartal 2025.

100. Peame oluliseks Eesti kõrghariduse ja teaduse rahvusvahelistumist, kuid seda tuleb teha vastutustundlikult, arvestades Eesti riigi julgeolekuhuve ning keele ja kultuuri säilitamist. Kõrghariduse rahvusvahelistumiseks ja talendipoliitika elluviimiseks ei seata välisüliõpilaste piiranguid suurema tööjõuvajadusega valdkondades. Peame oluliseks õpetada välisüliõpilastele eesti keelt ja toetada neid tööandjatega kontakti loomisel, et lihtsustada Eesti tööturule jäämist ja ühiskonda lõimumist. Tähtaeg IV kvartal 2025.

101. Ülikoolide sihtkapitali fondide rolli suurendamine on oluline võimalus kõrghariduse ja teaduse rahastamise kasvatamisel ja eraraha kaasamisel teadusesse. Loomme ülikoolide sihtkapitali fondide avamist soodustava seadusandliku raamistiku ning teeme korruptsioonivastase seaduse, investeerimisfondide seaduse ja intellektuaalomandit käsitlevate seaduste revisjoni, et tühistada praegu kehtivad võimalikud takistused edukalt toimivate sihtkapitalifondide loomiseks, patentide registreerimiseks teadlaste poolt ning teadustulemuste jõudmiseks eraettevõtlusesse. Tähtaeg I kvartal 2026.

102. Seame eesmärgiks teaduse rahastuse stabiilsuse suurendamise, et vähendada ebakindlust teadlaste karjäärivalikutes tulenevalt projektipõhise rahastuse suurest osakaalust teaduse rahastamisel võrrelduna meie põhjanaabritega. Selleks teeme kõrghariduse rahastusmudeli revisjoni ja vastavalt kokkuleppele rahastusmudeli muudatused. Kujundame kõrghariduse ja teaduse rahastuseks kõrgkoolidele tervikpaketi rahastuse mudeli (nn block grant) ning vähendame teadusrahastuse vahendite killustatust. Vajaduse korral töötame selleks 2026. aastaks välja vastava õigusaktide paketi. Tähtaeg IV kvartal 2025.

103. Vähendame avaliku sektori ja teadlaste administreerimiskoormust ning tugevdame alusuuringuid ja teadmussiiret ettevõtlusesse, suunates Vabariigi Valitsuse reservi kogunenud valdkondliku teadus- ja arendustegevuse vahendid Eesti Teadusagentuuri uude riiklike prioriteetidega strateegilisse programmi. Tähtaeg I kvartal 2027.

104. Toetame teadusnõunike tegevust ministeeriumides ja viime alates 2026. aastast vastavad palgavahendid ministeeriumide eelarvetesse. Tähtaeg I kvartal 2026.

Viimati uuendatud 24.05.2025